

Haz. Osman, Müslüman olmadan önce ticaretle uğraşırdı. Zengin bir tüccardı. Cemiyette, sevilen, sayılan bir kimseydi. İtibarı yüksek idi. Haz. Ebû Bekir 'in de arkadaşı, yakın dostu idi. Önemli işlerinde ona danışır, onun fikrini alırdı. Cahiliye devrinin pisliklerine bulaşmadı. Müslüman olmasını şöyle anlatır:

Benim firâset sahibi (ileri görüşlü) olan bir teyzem vardı. Hastalandığında ziyaretine gitmiştim. Bana dedi ki:

- Yâ Osman! Sen öyle biri ile evleneceksin ki, ne o senden önce bir erkek görmüş olacak, ne de sen ondan önce bir kadın görmüş olacaksın. Bu kız çok güzel olup, sâliha biridir. Ayrıca bu kız, Peygamber kızı olsa gerek.

Ben teyzemin bu sözüne çok hayret ettim. Çünkü peygamber olarak bildiğim kimse yoktu. Hiç ortada böyle bir şey yok iken, teyzem bunları nereden çıkartmıştı. Şunu da biliyordum ki, teyzem pek çok lâf etmezdi. Benim hayretler içinde kendisine baktığımı görünce konuşmasına şöyle devam etti:

- Merak etme, O kimseye cenâb-ı Haktan vahiy gelmeye başladı. Sen O'nu bulmakta güçlük çekmeyeceksin!

- Ey teyzem, hep sır olan şeyler söylüyorsun. Beni meraklandırıyorsun. Sözlerini biraz açarak beni meraktan kurtar.

- Muhammed bin Abdullah'a peygamberliği bildirildi. Artık halkı hak dine davete başladı. Çok zaman geçmez ki, sen O'nun dinine girer kurtulursun. O'nun dîni, bütün âlemi aydınlatacaktır. Bu mesele benim zihnimi çok meşgul etmeye başladı. Her önemli meselede fikrini aldığım, Hz. Ebû Bekir

e koştum. Teyzemin söylediklerini kendisine aynen bildirdim. Bana dedi ki:

- Teyzen doğru söylemiş. Yâ Osman, sen akıllı adamsın. Hiç görmeyen, işitmeyen, fayda veya zarar veremeyen şeye nasıl tapınılır? O nasıl ilâh olarak kabul edilir?

- Yâ Ebû Bekir, doğru söylüyorsun. Ben de bu mantıksızlığın farkındayım. Fakat çâre bulamamıştım.

- Merak etme, artık bize hak yolu gösteren zât geldi. Ben kendisinin peygamber olduğuna inandım, îmân ettim. Gel seni de huzuruna götürüyüm, sen de îmân et!

Beraberce Resûlullahın huzuruna vardık. Bana buyurdu ki:

- Yâ Osman, Hak teâlâ seni Cennete misafirliğe davet eder. Sen de bu daveti kabul et! Ben bütün insanlara hidâyet rehberi olarak gönderildim.

Resûlullahın, güleryüzle gayet samîmî bir şekilde yaptığı bu davet üzerine, hemen büyük bir şevkle kelime-i şehadet getirip, Müslüman oldum.

Daha sonra Resûlullah'a, Şam'a gittiğimde gördüğüm rüyayı anlattım. Rüyamda, “**Ey**

insanlar, uyanın! Ahmed Mekke

,

de zuhûr etti

”

diye nidâ işitmiştim. Sonra da Mekke

,

ye gelince de, teyzem bana Resûlullah efendimizden haber vermişti.

Resulullah (s.a.s) risaletle görevlendirildiğinde Osman (r.a) otuz dört yaşlarındaydı. O, ilk iman edenler arasındadır. Ebû Bekir (r.a), güvendiği kimseleri İslâma davette yoğun gayret göstermekteydi. Onun bu çalışmaları neticesinde, Abdurrahman b. Avf, Sa'd b. Ebi Vakkas, Zübeyr b. Avvâm, Talha b. Ubeydullah ve Osman b. Affân iman etmişlerdi. Hz. Osman, cahiliyye döneminde de Hz. Ebû Bekir'in samimi bir arkadaşı idi (*Siretu İbn İshak, İstanbul 1981, 121; Üsdü'l-Gâbe, aynı yer; Askalanî, aynı yer*).

Hz. Osman, iman ettiği zaman bunu duyan amcası Hakem b. Ebil-Âs onu sıkıca bağlayarak hapsetmiş ve eski dinine dönmezse asla serbest bırakmayacağını söylemişti. Hz. Osman (r.a) ebediyyen dininden dönmeyeceğini söyleyince, kararlılığını gören amcası onu serbest bırakmıştı (*Suyûtî, 168*). Peşinden o, Resulullah (s.a.s)'ın kızı Rukayye ile evlenmişti. Bazı tarihçiler bu evliliğin Peygamber'in risaletle görevlendirilmesinden önce olduğunu kaydederler (*Suyûtî, a.g.e., 165*).

Müslüman olduktan sonra, Peygamberimizin kızı Rukayye ile evlendi. Peygamberimizin kızları Rukayye ve Ümmü Gülsüm daha önce Ebû Leheb 'in oğulları Utbe ve Uteybe ile nişanlanmışlardı. Peygamberimiz, insanları Müslüman olmaya davete başlayınca, Ebû Leheb düşmanlık etmeye başladı. Oğulları da düşmanlık edip, Resulullahın kızlarını almaktan vazgeçtiler. Böylece Resûlullahı sıkıntıya düşürmek istediler.

Bunun üzerine vahiy gelerek Rukayye Hz. Osman'a nikâh edildi. Rukayye, Bedir savaşından sonra vefât edince, Peygamberimizin diğer kızı Ümmü Gülsüm de Hz. Osman

,

a nikâh edildi. İkinci kızını verdiğiinde, Hz. Osman

,

ı gayet methetmişti. Düğünden sonra kızı dedi ki:

- Ey benim gözümün nûru babam! H.z. Osman'ı gayet medh eylediniz. Buyurduğunuz kadar değil. Bunun üzerine Resûlullah efendimiz kızına buyurdu ki:

- Ey benim kızım! Osman'dan gökteki melekler hayâ ederler. Ey canım kızım, Osman'a çok saygı göster. Çünkü Eshâbım arasında, ahlâkı bana en çok benzeyen odur.
Başka bir zaman da:

- Ben Allahü teâlânın huzurunda, Osman'ın düşmanlarının hasmıyım, onlara karşıyım, buyurdu. Bir başka zaman da:

- Bütün peygamberler, hayatlarında bir kimse ile ıftihâr etmiştir. Ben de Osman bin Affan ile ıftihar ederim, buyurdu. Resûlullah, H.z. Osman'a buğzeden bir kimsenin cenâze namazını kılmamıştır.

Mekkeli müşriklerin iman edenlere yönelttikleri baskı ve işkenceler yoğunlaşıp çekilmez bir hal alınca, Resulullah (s.a.s), ashabına Habeşistan'a hicret etmeleri tavsiyesinde bulunmuştu. H.z. Osman'ın Habeşistan'a ilk hicret edenler arasında olduğu hakkında kaynaklar ittifak halindedirler. İbn Hacer birçok sahabiye dayandırarak H.z. Osman'ın, eşi Rukayye ile birlikte Habeşistan'a hicret eden ilk kimse olduğunu kaydetmektedir (*İbn Hacer*). Mekkelilerin iman ettiklerine dair yanlış bir haberin Habeşistan'a ulaşmasıyla birlikte muhacirlerden bir bölümü Mekke'ye geri dönmüştü. H.z. Osman da geri dönenler arasındaydı. Ancak onlar kendilerine ulaşan haberin asılsız olduğuna şahit olduklarında tekrar Habeşistana gitmek için yola çıktılar. H.z. Osman, hareket etmeden önce Resulullah (s.a.s)'e şöyle demişti:

"Ya Resulullah! Bir defa hicret ettik. Bu Necaşi'ye ikinci hicretimiz oluyor. Ancak siz bizimle değilsiniz"

. Resulullah (s.a.s) ona;

"Siz Allah'a ve bana hicret edenlersiniz. Bu iki hicretin tamamı sizindir"

karşılığını vermişti. Bunun üzerine o; "Bu bize yeter ya Resulullah" dedi

(*İbn Sa'd, Tabakatül-Kübra, Beyrut t.y., I, 207*).

H.z. Osman (r.a), ikinci olarak hicret ettiği Habeşistan'da bir müddet kaldıktan sonra Mekke'ye geri döndü. Resulullah (s.a.s), Medine'ye hicret etmekle emrolunduğunda, H.z. Osman diğer müslümanlarla birlikte Medine'ye hicret etti. O, Medine'ye ulaştığı zaman Hassan b.

Sabit'in kardeşi Evs b. Sabit'e konuk olmuştu. Bundan dolayı Hassan, onu çok severdi (*İbnül-Es İr, Üsdül-Gâbe, 585; İbn Sa'd, a.g.e., 55-56*).

H. Osman, hanımı Rukayye ağır hasta olduğu için, Resulullah (s.a.s)'in izniyle Bedir savaşından geri kalmıştı. Rukayye ordu Bedir'de bulunduğu esnada vefat etmiş, müslümanların zaferinin müjdesi Medine'ye ulaştığı gün toprağa verilmişti. Fiili olarak Bedir'de bulunmamış olmakla birlikte Resulullah (s.a.s) onu Bedir'e katılanlardan saymış ve ganimetten ona da pay ayırmıştı (*Üsdül-Gâbe, III, 586; Suyutî, a.g.e., 165; H.İ.Hasan, Tarihu'l-İslâm, I, 256*).

H. Osman Bedir savaşı hariç, müşriklerle ve İslâm düşmanlarıyla yapılan bütün savaşlara katılmıştır.

Rukayye'nin vefat edişinden sonra Resulullah (s.a.s), H. Osman'ı diğer kızı Ümmü Gülsüm ile evlendirdi. Hicretin dokuzuncu yılında Ümmü Gülsüm vefat ettiğinde Resulullah (s.a.s) şöyle buyurmuştu: **"Eğer kırk tane kızım olsaydı birbirini peşinden hiç bir tane kalmayana kadar onları Osman'la evlendirirdim"**; ve yine H. Osman'a **"Üçüncü bir kızım olsaydı muhakkak ki seninle evlendirirdim"**; demişti

(*Üsdül-Gâbe*

). Resulullah (s.a.s)'in iki kızıyla evlenmiş olduğu için iki nûr sahibi anlamında,

"Zi'n-Nureyn";

lakabıyla anılır olmuştur. Zatü'r-Rika ve Gatafan seferlerinde Resulullah (s.a.s), onu Medine'de yerine vekil bırakmıştır

(*Suyuti, a.g.e., 165*).

H. Osman'ın Habeşistan'a hicreti esnasında H. Rukayye'den doğan Abdullah adındaki oğlu, Medine'ye hicretin dördüncü yılında bir horozun yüzünü gözünü tırmalaması sonucunda hastalanarak vefat etti. Abdullah, vefat ettiğinde altı yaşında idi (*İbn Sa'd, a.g.e., III, 53, 54*).

H. Osman, çok cömert idi. İyilik yapmayı, muhtaç kimselerin ihtiyaçlarını görmeyi çok severdi. Güzel hâllerinden dolayı, Resûlullah efendimiz kendisini çok severdi. Peygamber efendimiz, Eshâb'ın ileri gelenlerinden çoğunun bulunduğu bir toplantıda, sohbet buyururken:

- Herkes dostunun yanına varsın, buyurdu.

Herkes sevdiği arkadaşının yanına gitti. Peygamber efendimiz de, H. Osman'ı yanına alıp buyurdu ki:

- Sen, dünyada ve ahirette benim sevdiğimsin.

Hz. Âişe anlatır:

Resûlullah efendimiz, bir gün istirahat ediyordu. Bu sırada Hz. Ebû Bekir içeri girmek için izin istedi. İzin verilip içeri girdi. Resûlullah hiç hâlini değiştirmede. Sonra, Hz. Ömer izin alıp içeri girdi. Yine hâlini değiştirmede. Uzanmış vaziyette iken onlarla sohbet ettiler. Daha sonra, Hz. Osman kapıya gelip içeri girmek için izin istedi. Peygamber efendimiz oturdular. Hz. Osman 'ı bu şekilde kabul ettiler.

Hepsi gittikten sonra sordum:

- Babam Ebû Bekir ve Hz. Ömer içeri girdiklerinde hiç hâlinizi bozmadınız. Fakat Hz. Osman içeri girince, oturdunuz. Bunun sebebi nedir?

- Meleklerin hayâ ettikleri bir kimseden ben nasıl hayâ etmem.

İbni Mesud hazretleri anlatır:

Bir gün gazâda, Resûlullah ile beraberdim. Yiyecek bitti, asker sıkıntı içerisindeydi. Resûl-i ekrem bu hâle vâkıf olunca buyurdu ki:

- Allahü teâlâ size, güneş batmadan rızık gönderecektir.

Hz. Osman bu sözü işitince, “Resûl-i ekrem her sözü muhakkak doğru çıkar” diye

düşünüp, yiyecek bulmaya çalıştı. Bu rızkın gelmesine sebep olmak ve Resûlullahı memnun etmek istiyordu. Bir yerde dört deve yükü yiyecek buldu. Bunu yüksek fiyatla satın alıp, Resûlullahın huzuruna getirdi. Peygamber efendimiz Hz. Osman

a sordu:

- Yâ Osman! Bunlar, nedir?

- Osman'dan Allahü teâlânın Resûlüne hediyedir. Seyyid-i Kâinatın buyurdıkları, gecikmeden yerine gelince, müminler sevindiler, münâfıklar mahzun oldular. Server-i âlem hazretleri mübârek ellerini açıp, şöyle duâ ettiler:

- Yâ Rabbî! Osman'a çok ecir ver.

Hz. Osman muhtaç olanlara bol bol yemek yedirirdi. Fakat kendisi evde sirke ve zeytinyağı yerdı. Yola giderken, merhametinden ve alçak gönüllü olup kibirli olmadığı için devesinin arkasına kölesini de alırdı. Peygamber efendimiz şöyle duâ buyurmuşur:

- Yâ Rabbî! Osman'ın geçmiş ve gelecek gizli, âşikâr bütün günâhlarını affet.

Müslümanlar, Medîne'ye hicret ettikleri zaman, su sıkıntısı vardı. Rûme kuyusundan başka içilecek su yoktu. Bu kuyu da bir Yahudi'ye ait idi. Yahudi, Müslümanları zor durumda bırakmak için, kuyudan her zaman su vermiyordu. Verdiği günlerde de çok yüksek fiyatla sattığı için herkes alamıyor, fakir Müslümanlar çok sıkıntı çekiyorlardı. Peygamber efendimiz, bu durumu gördükçe üzülyordu. Kuyuyu satın alıp, Müslümanlara sebil edecek kimsenin, Cennette karşılığını kat kat alacağını müjdeliyor, açıkça Cenneti vadediyorlardı. Bu müjdeyi işiten Hz. Osman, hemen Yahudinin yanına varıp, pazarlığa başladı. Yahûdî, Müslümanların mecburen bu kuyuyu satın alacaklarını bildiği için, ödenmesi mümkün olmayan bir fiyat istedi. Bu duruma Hz. Osman çok üzüldü. Fakat ne yapıp edip bu kuyuyu satın alarak Resûlullahı memnun etmek istiyordu. Yahudi'ye dedi ki:

- Senin dediğın fiyatla bu kuyuyu ben satın alamam. Sana bir teklifim var. Gel seninle beraber ortaklaşa bu kuyuyu işletelim. Böylece kuyu elinden çıkmamış olur. Kuyunun yarı hissesini bana sat. Bir gün sen, bir gün ben kuyuyu işletelim.

Yahûdî, işın neticesinin nereye varacağını anlayamadı. Teklif çok hoşuna gitti. On iki bin dirheme kuyunun yarı hissesini verdi. Kuyunun başında bir gün Yahudi, diğér gün Hz. Osman durup, su veriyorlardı. Yahudi yine yüksek fiyatla suyu satıyor, Hz. Osman ise bedava olarak veriyordu. Müslümanlar, sıra Hz. Osman 'a geldiğí vakit, o günün ihtiyaçlarını aldıkları gibi, ertesi günün ihtiyaçlarını da doldurup gidiyorlardı. Dolayısıyla ertesi gün Yahudi'ye gelen olmuyordu. Yahudi oyuna geldiğini anladı. Fakat iş işten geçmiş oldu. Sonra gelip, kuyunun diğér yarısını da aynı fiyatla Hz. Osman 'a satmak istedi. Fakat Hz. Osman kabul etmedi. Bir müddet sonra tekrar gelip, daha aşağı bir fiyat teklif etti. Hz. Osman yine kabul etmedi. Biliyordu ki, Yahudi mecburen bu kuyuyu satacaktı. Çünkü başka çâresi yoktu. Daha sonra Yahudinin ısrarına dayanamayarak, ucuz bir fiyatla diğér yarısını da satın aldı. Böylece kuyunun tamamı Müslümanların ihtiyaçları için sebil edildi. Peygamber efendimiz, bu habere çok sevinip Hz. Osman

a hayır dua ettiler.